

Пропозиції
Міністерства соціальної політики України
до проекту Закону України „Про внесення змін до Закону України
„Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне
соціальне страхування” (щодо відновлення справедливості
справляння єдиного внеску)”,
внесеного до Верховної Ради України народними депутатами України
Королевською Н. Ю. та Солодом Ю. В.
(реєстр. № 2190-2 від 11.10.2019)
(перше читання)

1. Проект Закону потребує доопрацювання.

2. Законопроектом передбачається, що фізичні особи-підприємці звільняються від сплати за себе ЄСВ, якщо вони одночасно працюють за трудовим договором та отримують за основним місцем роботи та/або за сумісництвом заробітну плату у загальному розмірі не менше мінімальної заробітної плати.

Крім того законопроектом пропонується повернення до норми щодо сплати фізичними особами – підприємцями (крім фізичних осіб, які обрали спрощену систему оподаткування), особами, які провадять незалежну професійну діяльність, членами фермерського господарства єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування (далі – ЄСВ) лише у місяцях, у яких вони отримують дохід (прибуток). У разі якщо такими платниками не отримано дохід (прибуток) у звітному році або окремому місяці звітного року, такий платник має право самостійно визначити базу нарахування ЄСВ, або взагалі його не сплачувати, Також законопроект передбачає списання недоїмки по сплаті ЄСВ в період з 01 січня 2017 року.

Слід зазначити, що зміни, якими з 1 січня 2017 року запроваджено сплату зазначеними особами єдиного внеску в обов’язковому порядку (Законом України від 6 грудня 2016 року № 1774-VIII „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України”), спрямовані на забезпечення цих осіб на соціальний захист, гарантований статтею 46 Конституції України, у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок страхових внесків.

Відповідно до законодавства єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування – це консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється в обов’язковому порядку та на регулярній основі, а періоди, за які його сплачено, зараховуються до страхового стажу з окремих видів соціального страхування.

Пропозиція щодо звільнення від сплати ЄСВ та списання окремим категоріям осіб заборгованості з ЄСВ призведе до неможливості зарахування періодів їх діяльності у повному обсязі до страхового стажу у процесі призначення пенсій та інших страхових виплат.

Розрахунково, лише у 2019 році не сплатили єдиний внесок близько 30 тис. фізичних осіб – підприємців, які перебувають на загальній системі оподаткування,

та самозайнятих осіб. Втрати до Пенсійного фонду України в розрахунку на рік можуть скласти близько 300 млн гривень.

Водночас, слід зазначити, що зазначена законодавча пропозиція суперечить одному з найважливіших принципів сучасного права – закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, а також не узгоджується з принципом рівноправності застрахованих осіб щодо отримання страхових виплат та виконання обов'язків стосовно сплати страхових внесків.

Так, можливість списання заборгованості, що виникла з 1 січня 2017 року, може спричинити звернення осіб, що сплатили ЄСВ за зазначений період, за поверненням сплачених коштів. Враховуючи, що у 2019 році більше 120 тис. осіб відповідної категорії сплатили єдиний внесок, то у разі звернення таких осіб за поверненням коштів, втрати Пенсійного фонду України в розрахунку на рік можуть скласти майже 1,3 млрд гривень.

Прийняття законопроекту призведе до зростання дефіциту бюджетів Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування, що, в свою чергу, призведе до порушення термінів виплат та виникнення заборгованості з пенсій та інших соціальних виплат населенню. Враховуючи положення статті 113 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” щодо покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України реалізація законопроекту матиме опосередкований вплив на державний бюджет, в той час як в порушення статті 91 Регламенту Верховної Ради України та статті 27 Бюджетного кодексу України не надано фінансово-економічного обґрунтування до законопроекту та пропозиції щодо джерел фінансування витрат бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Заступник Міністра

28 10 2019 р.

Н. Ненюченко